

Dr Hoffmann Imre

A hatósági és megelőzési tevékenységet végzők tevékenységéről, aktuális feladatairól

Az Európai Unió tagsággal a feladataink továbbiakkal egészültek ki. Eleget kell tennünk a korábbi kötelezettségeknek és a velünk szemben támasztott új elvárásoknak is meg kell felelnünk. Ez csak úgy lehetséges, hogy a szakmai felkészültségre a korábbiakhoz képest még fokozottabb, illetve az új feladatok teljesítése érdekében még nagyobb hangsúlyt fektetünk.

I. Módosult tűzvédelmi jogszabályok

A műszaki tartalmú jogalkotásban új elemként jelentkezett az EU tagságból adódó notifikációs eljárásban való részvétel kötelezettsége. Erről rendelkezik a kereskedelem, illetve az áruk szabad áramlása akadályaital kapcsolatos egyes értesítési és bejelentési eljárások végrehajtásáról szóló 44/2004. (III. 16.) Korm. rendelet. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az EU bármely tagországában megjelentetni kívánt műszaki tartalmú jogszabályt a többi tagország 3 hónapos türelmi idővel véleményezi. Az egyes jogszabályok tervezeteit itt elsősorban nem tűzbiztonságossági szempontból értékelik, hanem azt is vizsgálják, hogy a tervezet az uniós normákat illetve a gazdasági/piaci érdeket sérti-e. A Tűzvédelmi törvény és az új Országos Tűzvédelmi Szabályzat is átesett ezen a notifikációs eljáráson.

Az OKF a Seveso II. Irányelv alapján 2002. óta hatóságként végzi a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés hatósági engedélyezési, felügyeleti ellenőrzési és katasztrófavédelmi feladatait.

Az Unió csatlakozás, az új közigazgatási eljárási és tűzvédelmi törvény, a változó kormányzati struktúra, az időközben szerzett hazai és uniós tapasztalatok és a technikai fejlődés természetesen számos jogszabály módosítását tették szükségessé.

Az OKF a megváltozott jelentősebb tűzvédelmi jogszabályokkal összefüggésben **Összehasonlító táblázatokat** készített, a normaszöveg-változások nyomán követésének és az új rendeletek alkalmazásának megkönnyítése érdekében (Pl.: Ttv., tűzvizsgálat, pirotechnika, hatósági hatáskörök, tűzvédelmi szakértők, tűzvédelmi szakvizsga, stb.).

Ahol ez terjedelmi, vagy egyéb okokból nem volt lehetséges, ott **képzéseken, konferenciákon** igyekezett bemutatni a változásokat, felhívta a figyelmet a rendeletek alkalmazásainak hangsúlyos kérdéseire.

Az utóbbi évek **jogalkotási tevékenységét a mellékelt táblázat mutatja be, a legjelentősebb** új jogszabály mellett azonban nem lehet szó nélkül elmenni, hiszen ezt több éves előkészítés előzte meg.

II. Az új Országos Tűzvédelmi Szabályzat

Az **Országos Tűzvédelmi Szabályzat** korábban is módosításra került, a notifikációs eljárás után a 26/2005. (V. 28.) BM rendelettel került kiadásra.

Többször felmerült azonban az az igény, hogy a tűzvédelmi szabályozás, a követelmények egy jogszabályban (**kódex**) legyenek meghatározva, ne aprózódjon el a szabályozás. Ezen elvárásnak eleget téve - a tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról szóló 2/2002. (I. 23.) BM rendelet tűzvédelmi szabályainak összevonásával és jelentős módosításával elkészült a több mint hatszáz oldalas új Országos Tűzvédelmi Szabályzat.

A normaszöveg széles körű szakmai egyeztetése és véleményezése és az államtitkári egyeztetés alapján az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény előírásainak megfelelően a Belügyminisztérium honlapjára is felkerült, így az egyeztetésekbe a társadalom széles rétege bekapcsolódhatott. A jogszabályhoz több mint 200 oldalnyi észrevétel érkezett, amelyek közt - a pozitív és negatív kritikai észrevételek és gazdasági érdekek mentén megfogalmazott módosító javaslatok mellett – akadtak építő jellegű észrevételek is, amelyek beépítésre kerültek a rendeletbe.

Többszáz oldalt lehetetlen pár sorban összefoglalni, de a legfontosabb változások az alábbiak:

- A létesítési és használati követelmények **egységes szerkezetben** jelennek meg
- Olyan műszaki követelményekkel, előírásokkal egészült ki, amelyek eddig nem kerültek szabályozásra (pl. tűzoltó kapszok)
- Tűzátjelzési jogi szabályozásának harmonizálása, rendezése megtörtént
- **Új, korszerű, EU-konform előírások** (A hatályos tűzvédelmi szabályozók pl. az épületszerkezetek éghetőségi fogalmainak vonatkozásában nem éghető, nehezen éghető, közepesen éghető, könnyen éghető fogalmakat használnak, ugyanakkor az európai direktíva A1, A2, B, C, D, E, F minősítéseket ismer. A rendelet számos eddigi hiányosságot is pótol, mint például a tűztávolságok szabályozását, a mozgásukban és cselekvőképességükben korlátozott személyek kiürítését, a hő- és füstelvezetés teljeskörű szabályozását.)
- A rendelet részben **szakít a merev, taxatív szabályok alkalmazásának hagyományával**, és egyes esetekben – a jelenlegi eltérési gyakorlatból kiindulva – **több utas megoldásokat ad**.
- A rendelet alól eltérést adó hatóságok is elkülönülnek, valamint megjelenik az a terület is ami alól nem adható eltérés.
- **Tűzvédelmi szakértő** igénybevételének kötelezettsége, a tűzvédelmi műleírás, dokumentáció elkészítéséhez az építési engedélyezések során (amelyekben tűzvédelmi szakhatóság bevonása szükséges)

A széles körű egyeztetés és az Uniós notifikációs eljárás elhúzódása miatt jelentős késéssel, de végre kiadásra került a **9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelet**, az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról, amely **2008. május 22-én lép hatályba**.

III. Az új közigazgatási eljárási törvény

2005. november 1-én hatályba lépett a 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.), amely teljes egészében hatályon kívül helyezte a közigazgatási eljárások rendjét több mint 50 éven keresztül szabályozó az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt (Áe.).

A BM OKF a Ket. megjelenésével összefüggésben:

Képzéseken, konferenciákon igyekezett bemutatni Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságoknak a változásokat, felhívta a figyelmet a rendeletek alkalmazásainak nehézségeire és hangsúlyozta a Ket.-tel kapcsolatos egyéb képzési lehetőségek igénybevételének fontosságát.

A Ket. alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket összegyűjtötte és feldolgozta, szükség esetén továbbította a minisztérium felé.

Az új eljárásra való átállás megkönnyítése érdekében egységes iratmintát dolgozott ki és az eljárás menetét részleteiben bemutató folyamatábrákat készített és bocsátott a társszervek rendelkezésére.

A Ket. alkalmazása jelentős változásokat indukált a korábbi ügyintézéshez képest, a szakhatóság jogköre megváltozott: átalakult és kiszélesedett. Kiemelt figyelmet kell fordítani az eljárás megindítására, az ügyfelek kiértékelésére, a kérelmek előzetes vizsgálatára (szükség van-e hiánypótlásra).

A Ket. tervezett módosításáról:

A törvény módosításának előkészítése jelenleg is folyamatban van, a törvénymódosítás normaszövegének végleges kialakítása jelenleg is egyeztetés alatt van, de a koncepcionális változtatásokat érdemes figyelemmel kísérni.

A **tervezet** egyszerűbbé, gyorsabbá és hatékonyabbá kívánja tenni a közigazgatási eljárást. Ennek érdekében – több lépcsőben – jelentősen **csökkenteni kívánja az eljárási határidőket**, az ügyfelek terheit és kötelezettségeit, a jelenleginél szélesebb körben tenné lehetővé az egyablakos ügyintézés, **kötelezően alkalmazni rendelné az elektronikus eljárást**. Ennek megfelelően 2014-ig az ügyintézési határidő harmincről tizenöt napra tervezik csökkenteni, illetve **a szakhatósági állásfoglalás elkészítésére**, a belföldi jogsegély teljesítésére nyitva álló határidő **is beszámítana az ügyintézési határidőbe**. Az ügyfél és a hatóság között, valamint a hatóságok egymás közötti kapcsolattartásának formái bővülnének (írásbeli, a szóbeli, az elektronikus és a rövid szöveges üzenet (sms) útján történő kapcsolattartás). Ugyancsak a tervezettel együtt lépne hatályba az a rendelkezés, amely a papír alapú ügyintézés szűk korlátok közé szorítaná. Új jogintézményként tervezik bevezetni **az eljárási határidő elmulasztásáért a hatóság által az ügyfélnek fizetendő bírságot**. A tervezet megteremtené annak a lehetőségét, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és az azt lezáró döntés teljes mértékben automatizált legyen. Lényegesen **átalakítaná a végrehajtási eljárás jogorvoslati rendszerét** azáltal, hogy a végrehajtást elrendelő hatóság valamennyi döntése ellen biztosítaná a fellebbezést. Megváltozna a

végrehajtási kifogás elbírálásának rendje is azáltal, hogy nem a végrehajtást foganatosító szerv, hanem annak felügyeleti szerve bírálná el, így az alkotmányos szempontból is jogorvoslatnak minősülne. A tervezet alapján a végrehajtás gyorsítása érdekében, figyelemmel a viszonylag egyszerűbb megítélésre a fellebbezést az általános szabálytól eltérően tizenöt nap alatt kellene elbírálni.

IV. Hatósági, szakhatósági feladatok

A tűzvédelmi hatósági feladatokban jelentős változás történt. Az 1991-ben a rendszerváltozás eredményeként a jegyzőkhöz telepített elsőfokú tűzvédelmi jogkörök ugyanis visszakerültek a megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező tűzoltóságokhoz.

A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatóság tevékenységének részletes szabályairól szóló 79/2007. (IV.24.) Korm. rendelet hatályba lépése ugyanis jelentős változásokat jelent a korábbi renDELETEhez (a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól, a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok illetékességi területéről szóló 115/1996. (VII. 24.) Korm. r.) képest:

1. az elsőfokú tűzvédelmi hatósági jogkört – a jegyzői tűzvédelmi hatósági jogkört megszüntetve – teljes egészében a hivatásos önkormányzati tűzoltósághoz telepíti.

Ennek indoka, hogy a tűzvédelmi hatósági feladatok ellátása során nyilvánvalóvá vált, hogy a szakhatósági döntéseket előkészítő tűzoltósági vélemény határozza meg a jegyző döntését. A gyors és hatékony ügyintézés indokolja, hogy a szakhatósági ügyekben a szaktudással rendelkező hatóság döntsön.

2. Ennek megfelelően a másodfokú jogkört, a Közigazgatási Hivatalok helyett a megyei igazgatóságok (a fővárosban az OKF) látja el.

3. A tűzvédelem és a műszaki mentés polgári nemzetbiztonsági szolgálatokra vonatkozó különös szabályairól szóló 6/2003. (VI.20.) MeHVM rendelet szabályozza a tűzvédelmi szakhatóságok közreműködésének módját. Erre tekintettel kellett rendelkezni arról, hogy az OKF a nemzetbiztonsági szolgálatok tűzvédelmi ügyeiben közreműködjön.

4. Ttv. alapján lehetőség nyílt a Magyar Honvédség létesítményei tekintetében is a tűzvédelemmel kapcsolatos hatósági és szakhatósági feladatok ellátását érvényesíteni. A honvédelmi létesítmények esetén tűzvédelmi hatóságként első fokon a Honvédelmi Minisztérium Központi Ellenőrzési és Hatósági Hivatal, másodfokon a miniszter jár el.

Az egyedi szabályozást a Magyar Honvédség létesítményeinek sajátosságai, speciális szervezeti struktúrája, az alkalmazott nagy értékű haditechnikai eszközök, a tárolt és felhasznált nagy mennyiségű lőszer és robbanóanyag, különleges katonai műveletek és egyéb tevékenységek, a titokvédelmi és rezsim követelmények, valamint a Magyar Honvédségre is kötelező érvényű NATO előírások tették szükségessé.

5. A Ket.-ben biztosított elektronikus ügyintézés lehetősége bizonyos eljárási cselekményekre korlátozódott.

A Ket. ugyanis lehetővé tette a közigazgatási hatósági ügyek elektronikus ügyintézésére vonatkozó eltérő szabályozást. A tűzvédelmi hatósági eljárásokban az elektronikus ügyintézésért korlátoztuk, mivel a tűzvédelmi hatósági eljárásokban olyan speciális adathordozók és adattartalmak vannak, amelyek – a jelenlegi technikai felszereltség mellett – nem teszik elérhetővé az ügyek elektronikus intézését. Példaként lehet megemlíteni a nagyméretű tervdokumentációt, amely csak speciális számítástechnikai eszközzel (plotterrel) nyomtatható, továbbá a tervezői intézetek is egymástól eltérő számítástechnikai rajzprogramot (különösen Autocad, Archicad, stb) használnak, ami valamennyi program beszerzését vagy a tételesen meghatározott programok használatát követelné meg. A fentiek alapján az elektronikus ügyintézés alkalmazása az ügyintézés olyan akadályát jelentené, amely nem áll összhangban a Ket. által megkövetelt szakszerűségre és egyszerűségre vonatkozó követelményekkel.

A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok illetékességi területe is változott: hivatásos önkormányzati tűzoltóságok illetékességi területéről szóló 115/1996. (VII. 24.) Korm. rendelet melléklete önálló miniszteri rendeletben került kiadásra (11/2007. (IV.24.) ÖTM rendelet) néhány apróbb változtatással (Tilaj városa korábban tévedésből kétszer szerepelt; Ordacsehi átkerült Marcalitól Siófok illetékességi területéhez; itt is kimondásra került, hogy az FTP illetékességi területe nem terjed ki a reptér területére).

A korábbi melléklet azért került külön rendelet formájában kiadásra, mert a miniszternek van az illetékességi terület megváltoztatására, és annak következményeire a legnagyobb ráhatása ezért indokolt, hogy a tűzoltóságok illetékességi területét - a polgári védelmi kirendeltségekéhez hasonlóan - miniszteri rendelet szabályozza, ne kormányrendelet.

Az utóbbi időben ugyanis több alkalommal kezdeményezték az önkormányzatok, hogy más hivatásos önkormányzati tűzoltóság illetékességi területéhez tartozhassanak és egy miniszteri rendelet módosítása lényegesen egyszerűbb és gyorsabb.

Természetesen nem elhanyagolhatók tűzvédelmi **szakhatósági feladataink** sem. Azért is fontos a szakhatósági feladatok fontosságának hangsúlyozása, mert fentiekén túlmenően, **a Ket. hatására** is – elsősorban az eljárási rendjére vonatkozóan – **jelentős változtatásokon** mentek keresztül. A szakhatósági feladatok jelentős részében továbbra is az illetékes önkormányzati tűzoltóparancsnok jár el. Ezen túlmenően természetesen az OKF is a jogszabály által meghatározott esetekben (pl: Az országos településrendezési és építési követelmények egyes előírásaitól való eltérés engedélyezési eljárásokban) szakhatóságként jár el.

V. Veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzése (ADR)

2007. évben jelentős előrelépés történt a veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésével kapcsolatos jogi szabályozás megerősítése területén. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. módosításával valósult meg a veszélyes áruk közúti szállításának vonatkozásában **a hivatásos katasztrófavédelmi szervek önálló ellenőrzésének** és az elkövetett szabálytalanságok – saját hatáskörben történő – **bírságolásának** lehetősége. A fenti törvényi szintű jogszabályváltozást követte több

végrehajtási jogszabály változása is, mely a veszélyes áru szállítás ellenőrzésével, valamint a szankcionálással kapcsolatos konkrét jogalkalmazási szabályokat tartalmazza. Ennek megfelelően módosításra került „a veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésére vonatkozó egységes eljárásról” szóló 1/2002. (I. 11.) Korm. rendelet, a közúti áru fuvarozáshoz és személyszállításhoz kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről szóló 57/2007. (III. 31.) Korm. rendelet, illetve a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 45/2005. (VI. 23.) GKM rendelet.

Az önálló ellenőrzési és szankcionálási hatáskört biztosító jogszabályok hatálybalépését követően indokolt volt az új hatósági hatásköröknek megfelelően a 15/2005. számú BM OKF főigazgatói intézkedés módosítása, amely a 13/2007. számú **OKF főigazgatói intézkedésben és a hozzákapcsolódó módszertani útmutatóban** öltött formát. Az intézkedésben **meghatározásra, illetve pontosításra került az ellenőrzés és a szankcionálás eljárásrendje, figyelemmel a kényszervárakoztatásra, a szankcionálási eljárás lefolytatására, a kivetett bírságokból befolyt pénzeszközök felhasználására.**

Az önálló ADR ellenőrzések végrehajtása a kívánt színvonalon csak az ellenőrzés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása esetén hajtható végre, amelynek meglétére az OKF különös figyelmet fordít. Az új szabályozás végrehajtása vonatkozásában az OKF területi szerveinek **felkészültsége és személyi-technikai feltételei** jelentős mértékben eltérnek egymástól, amelynek **egységesítése** a szabályozás hatálybalépését követően az OKF egyik fő feladata volt. A személyi feltételek (képzés, felkészítés és továbbképzés) javítása terén jelentős előrelépés történt, miután a 2007. évben két alkalommal is **szerveztünk ADR ügyintézői tanfolyamot**, 2008.-évben pedig az **ADR szakreferensek átfogó továbbképzésére** került sor. Az igazgatóságok (egyes esetekben regionális felkészítés keretében) saját hatáskörükben végzik az ellenőrzésben résztvevő állományuk képzését és továbbképzését.

Az ellenőrzések hatékonyságát, illetve az önálló ellenőrzések lebonyolítását nagymértékben befolyásolják a műszaki-technikai és informatikai feltételek megléte, annak biztosítása, amelyre elsődleges fedezetet jelent a szabálytalanságok szankcionálásából befolyó összeg. Egyes igazgatóságok az ellenőrzéseket – technikai eszköz és futásteljesítmény hiányában - a közreműködő társszervek technikai eszközeivel végzik. A technikai eszközökkel való ellátottság érdekében 2008. március végéig **a teljes ADR ellenőrzést végző állomány részére beszerzésre került az ellenőrzéshez szükséges ruházat, valamint számos felszerelés** (pl. kézilámpa, digitális fényképezőgép, forgalomterelő bója, gumikesztyű, kézi tárcsák és kompozit palackos légzőkészülékek). Egyes felszerelési tárgyak a területi szervek egy részének (pl. laptop, multifunkcionális nyomtató, aggregátor) került kiosztásra. A **technikai eszközök beszerzése** – a pénzügyi feltételeknek megfelelően – 2008. évben **tovább folyik.**

Az ellenőrzések és szankcionálások hatékonyságának (eredményességének) növelése érdekében a műszaki-technikai eszközök biztosításán túl - az eddigi jogalkalmazási tapasztalatokra alapozva – egyes eljárási kérdések pontosítása céljából **tervezzük a 13/2007. sz. OKF Főigazgatói Intézkedés kiegészítését, valamint az információáramlás biztosítása érdekében országos adatbázis létrehozását a**

veszélyes áru szállítás ellenőrzése során keletkezett adatok nyilvántartására és kezelésére.

VI. A tűzvédelmi szakvizsgáról

A rendelet bemutatása és a változások számbavétele helyett (amelyeket a már említett összehasonlító táblázat részletesen eleméz) itt csak az OKF szakvizsgáztatással kapcsolatos tevékenységét és a rendelet kiadása óta eltelt évek tapasztalatairól lesz szó.

A rendelet megjelenésekor a Belügyi Közlönyben közzétettük a szakvizsga törzsanyagát az OKF honlapján (www.katasztrofavedelem.hu) ezen túl, a javasolt szakirodalmat és a regisztráció részletes szabályait is (*Hatósági tevékenység* menü, *Piacfelügyelet* almenü, *Tűzvédelmi szakvizsga* pont).

Továbbá tájékoztató anyagokat (adatlapok, nyilvántartási táblázat minták) küldött a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságoknak és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokságnak a regisztrációval kapcsolatban, tájékoztatókat adtunk ki a regisztrációs szervezeteknek, folyamatos tájékoztatást adtunk a rendeletben előírt regisztrációs feladatok hatékony és egységes végrehajtásához.

Az OTSZ a korábbi tűzvédelmi szakvizsgával kapcsolatos előírásokhoz képest **lényeges változás nincs**. Bizonyos foglalkozási ágak (tűzoltó készülékek karbantartását végzők, tűzoltóvíz-források felülvizsgálatát végzők, beépített tűzvédelmi berendezéseket tervezők, telepítők, szerelők, karbantartók, felülvizsgálók) külön nevesítve vannak, amelyekhez tűzvédelmi szakvizsga kell. Bekerült az OTSZ-be **az üzembe helyező mérnök fogalma**, akire a tervezővel azonos képesítési követelmények vonatkoznak. Az OTSZ nem zárja ki, hogy a tervező mérnök egyben kivitelezésért felelős műszaki vezető, és üzembe helyező mérnök is legyen, így e téren nem kell szakemberhiánnyal számolni.

Az OTSZ előírása – mi szerint a beépített tűzvédelmi berendezéseket karbantartó, felülvizsgáló szervezetek akkor végezhetik tevékenységüket, ha az OKF nyilvántartásába kerültek – hozzájárult ahhoz, hogy azok is a tűzvédelmi szakvizsga megszerzéséhez folyamodjanak, akik eddig valamilyen oknál fogva nem rendelkeztek azzal, és a hatóság elől rejtve maradtak.

Az aktuális feladatok:

1. Az OTSZ megjelenésének következményeként folyamatban van a tűzvédelmi szakvizsga törzsanyag módosítása, mely várhatóan a Belügyi Közlöny 2008. június 1-i vagy 15-i számában fog megjelenni. A módosítás során figyelembe vettük a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságoktól, a Fővárosi Tűzoltóparancsnokságtól, és a folyamatos képzéseket szervező regisztrált oktatásszervezőktől bekért javaslatokat, észrevételeket.

2. A megyei katasztrófavédelmi igazgatóságoktól és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokságtól beérkező jelentések alapján az állomány leterheltségétől

függően frissítjük az 53/2005 BM rendelethez kapcsolódó oktatásszervezői és vizsgáztatói névjegyzéket. 2008. március 20-ig országosan 2281 oktatásszervezői és 5660 vizsgáztatói jogosultságot adtak ki a regisztrációs szervezetek.

3. A rendelet alkalmazása közben szerzett tapasztalatok, a beérkezett észrevételek és a 842/2006. Európai Parlament és Tanács a fluortartalmú üvegházhatású gázokról szóló rendelete alapján készülő Korm. rendelet megjelenésének függvényében célszerű megvizsgálni a rendelet felülvizsgálatának szükségességét.

VII. Előkészítés alatt álló jogszabályok

Az erdők tűz elleni védelméről szóló 12/1997. (II. 26.) BM rendelet módosítása

A szövegtervezetet a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok véleményének figyelembevételével az FVM, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóságával (volt Állami Erdészeti Szolgálat) együttműködve dolgoztuk ki.

A szabályozás módosításának **céljai** az alábbiakban foglalhatók össze:

- **Egységes szankciórendszer** megalkotása valamint **országos és megyei védelmi tervek** bevezetése,
- Az erdőgazdálkodókkal szemben jelenleg támasztott irreálisan magas **követelmények EU konformitásának megteremtése** és a magyar gazdasági viszonyoknak megfelelő átalakítását (erdők tűzvédelmi tervének átalakítása a „tűzvédelmi szabályzat” elvének megfelelően),
- **szabályozott égetés bevezetése** az erdőben található éghető biomassza csökkentésének érdekében,
- **Országos Erdőtűz Adattár adatgyűjtési rendszerének módosítása** a vonatkozó EU rendeletnek és a szakmai elvárásoknak megfelelően (az adatgyűjtési elveknek megfelelően kerül átalakításra a KAP/KÜIR adatgyűjtés).

A megújuló energiaforrásokat - biogázt, bioetanolt, biodízelt – hasznosító létesítmények tűzvédelmi műszaki követelményeiről szóló új ÖTM rendelet kiadása

Az elmúlt évtizedben fokozottan előtérbe került a megújuló energiaforrásokat hasznosító technológiák fejlesztése a világszerte egyre nagyobb gondot okozó környezetvédelmi problémák miatt. Az Európai Unió energiapolitikájában is egyre nagyobb hangsúlyt kap a megújuló energiahordozók – biogáz, biodízel, bioetanol, nap-, szél-, geotermikus energia – felhasználása. Az utóbbi időben Magyarországon is egyre nagyobb teret nyer ezek előállítás, felhasználása.

Komoly problémát jelent azonban, hogy hazánkban az alternatív energiaforrások használatára vonatkozó **jogi szabályozás nem megoldott**. A jelenleg **hatályos rendeletek sem a létesítésre, sem a használatra vonatkozóan nem adnak információt**, ami tűzvédelmi szempontból komoly veszélyeket rejt magában.

A jelenlegi információink alapján a megújuló energiaforrások létesítésére, felhasználására vonatkozó engedélyezési előírások ezidáig nem kerültek kidolgozásra.

Ezért került sor - kiemelten a biogáz, biodízel, bioetanol - továbbá a nap-, szél-, geotermikus energiával kapcsolatos **tűzvédelmi követelmények kidolgozására**.

Mindkét rendelet közigazgatási egyeztetése megtörtént. A minisztériumoktól a rendelettel kapcsolatban kapott észrevételeket áttekintettük, megválaszoltuk, és az átdolgozott tervezeteket továbbítottuk az ÖTM Jogi Főosztálya felé.

VIII. Piacfelügyeleti tevékenység

Szakterületünket elsősorban a **tűzvédelmi tárgyú jogszabályok módosítása** érintette, ugyanis az áruk szabad mozgásának megteremtése érdekében a Tűzvédelmi törvényt (Ttv.) kellett módosítani. Mint ismeretes a korábbi szabályozás szerinti engedélyezési jogkör akadályozta az áruk szabad mozgását, így jogharmonizációs kötelezettségünk miatt annak módosítására volt szükség. Ennek eredményeként **főszabályként megszüntetésre került Az OKF engedélyezési jogköre, helyébe piacfelügyeleti jogkör lépett**. Tekintettel arra, hogy a Ttv. hatálya alá olyan termékek is tartoznak, amelyek tűzvédelmi biztonságossági követelményeire nincs irányadó hazai vagy közösségi jogszabály, harmonizált szabvány, továbbá lehetnek olyan – akár hazai, akár import – termékek, amelyekre nézve még a műszaki követelményrendszert sem állapították meg, **indokolt volt az engedélyezési jogkör szűk körben történő fenntartása**.

A jogszabályok módosítását követően **megkezdődött a piacfelügyeleti jogkör gyakorlatba történő átültetése**, a gyártott és forgalmazott tűzvédelmi termékek megfelelőségének ellenőrzése. A **piacfelügyeleti ellenőrzés célja** a fogyasztók, felhasználók és alkalmazók életének, egészségének és biztonságának védelme.

Az egyes termékek beépíthetőségének, használatának feltétele:

- a termék minősítése
- egyenértékűség vizsgálata, vagy
- engedély megléte.

Egy termékre a fentiek közül csak egy teljesülhet, a különböző feltételek, vizsgálatok között nincsen átjárhatóság (pl. az építési termékeknek megfelelő tanúsítvánnyal kell rendelkeznie, ez nem pótolható OKF által kiadott engedéllyel sem).

A piacfelügyeleti jogkör megjelenéséből adódó változásokról az elmúlt években folyamatosan tájékoztattuk a megyei KVI-k igazgatóit, a megelőzési területek vezetőit, konferenciákon és regionális értekezleten is.

A piacfelügyeleti tevékenységgel kapcsolatban kiemelendő, hogy a nem biztonságos termékek nem csak Az OKF által ismert forgalmazóktól kerülhetnek a piacra, ezért szükséges a piaci szereplők folyamatos feltérképezése, amiben **elengedhetetlen a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok segítsége. Amennyiben munkájuk során szabálytalanságot, vagy annak gyanúját észlelik** (például használatbavételi eljárás

során olyan szerkezet beépítését amely nem rendelkezik tanúsítvánnyal/egyenértékűségi nyilatkozattal/engedéllyel), **tájékoztassák Az OKF-et, aki** piacfelügyeleti hatóságként **jogosult** ellenőrzést tartani, **a piacfelügyeleti eljárást lefolytatni.**

A piacfelügyeleti eljárás bevezetésével a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséggel, illetve a piacfelügyeleti jogkörrel rendelkező szervezetekkel történő hatékony együttműködésnek mindennapos gyakorlattá kell válnia.

IX. Szakmai felügyelet, ellenőrzés

Irányítás, felügyelet, ellenőrzés:

Ezen fogalmak **közigazgatási szervek egymás közti hatalmi kapcsolatát jellemzik.** Fontos, hogy nem a szervezeten belüli hierarchiára vonatkoznak, hanem a különböző közigazgatási szervek közti kapcsolatot határozzák meg.

Nyilvánvaló, hogy mellérendelt szervek közt ilyenekről nem beszélhetünk, csak **alá-fölérendeltségi kapcsolat esetén.** A fenti fogalmak **egymásra épülnek**, „a többen a kevesebb benne van” elv alapján, tehát a teljes irányítási hatáskörrel rendelkező szerv mindent megtehet, amit a korlátozott irányításkörrel rendelkező szerv, sőt egyéb többletjogosítványokkal is rendelkezik. **A fogalmak mindegyikénél az ellenőrzés az elsődleges eszköz, a különbség az ellenőrzést követő intézkedési jogkör terjedelmében van.** Az irányítás és a felügyelet közti különbség a lehetőségek (tevékenységek tartalma) alapján kristályosodik ki.

A jogszabályokban mindeztidáig csak ködös utalásokat találhattunk ezen jogosítványok pontos tartalmát illetően, ezért a jogi irodalom egyik kedvelt témája volt, de viszonylag egységes értelmezés alakult ki a jogkörök terjedelmét illetően.

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló **2006. évi LVII. törvény** 2-4. §-i azonban már részletesen meghatározzák az egyes jogosítványok pontos terjedelmét (a korábbi jogértelmezésektől eltérően!). Ezért **tartom fontosnak itt tisztázni a fogalmak pontos tartalmát, az egységes jogértelmezés érdekében.** Annál is inkább, mert az irányítási és felügyeleti jogosítványoknak a törvény csupán egy szűkebb részletét, az ún. *jogi eszközöket* tünteti fel. Célszerűbb lett volna az irányítás ún. *nem jogi eszközeire* (tájékoztatás, véleménykérés stb.) is kiterjeszteni a szabályozást.

E fogalmak tartalma és egymáshoz való kapcsolata a vonatkozó jogszabályok részletes ismertetésével egy későbbi publikációban kerül részletesebben kifejtésre.

X. A hatósági-megelőzési területen dolgozók felkészültségének fontossága

A hatósági szakterület feladatainak és a tevékenység jogszabályi hátterének részletezése mindenekelőtt azt a célt szolgálta, hogy bemutatásra kerüljön azon **terület komplexitása**, ahol a munkát végző személyi állomány magas szintű felkészültsége elengedhetetlen.

A „*szakmai felkészültség*” egy rendkívül összetett fogalom, amely **a jogszabályok, a tűzvédelmi-műszaki szabályok ismeretén** túlmenően olyan egyéb készségeket is magában foglal, mint

- a kommunikációs készség,
- a problémamegoldó képesség,
- a konfliktuskezelés,
- a jártasság,
- a munkával szemben támasztott igényesség.

A *szakmai felkészültség mellett* azonban a jó munkavégzésnek elengedhetetlen feltétele az ügyintéző

- gyakorlati tapasztalta,
- magabiztossága, jó fellépése,
- alapossága.

Az ügyfelek szempontjából meghatározó tényező lehet az **ügyintéző gyorsasága**, azonban ezzel óvatosan kell bánni, hiszen egy kevésbé felkészült ügyintéző is lehet hatékony, ha sok ügyet gyorsan, de nem túl alaposan, körültekintően intéz, illetve egy felkészült munkatárs túlzott mértékű alapossága miatt lehet kevésbé hatékony.

Cél a hatékony és alapos munkavégzés megteremtése érdekében a kettő optimális egyensúlyának megtalálása. Ezzel összefüggésben kiemelem azt, hogy Az OKF és a területi szervei kiemelten kezelték a **minőségirányítási rendszer** működtetését: a 2004. évben 7 területi igazgatóság MSZ EN ISO 9001:2001 szabvány szerinti tanúsítására, illetve Az OKF első periodikus auditálási folyamatára került sor.

A **megelőzési szakág rendkívül szerteágazó tudást igényel**, amelynek megszerzése nem lehetséges egyetlen szakirányú iskola elvégzését követően. Napjainkban a tűzvédelmi szakemberek **hagyományos ismereteken túlmutató egyéb** (pl: rendészeti) **témákból való** felkészítése is szükséges annak érdekében, hogy a mostanitól önállóbb szakmai tudással rendelkező személyek végezzenek e területen munkát. Cél az, hogy képesek legyünk **a megszerzett ismeretek gyakorlatba történő átültetésére**, különböző verziók felállítására, szakmailag alátámasztott, számításokkal igazolt analízáló munka elvégzésére, vagyis **a lehető leghatékonyabb megoldás megtalálására. A felkészültség mértékét jelző mutatók** lehetnek az ügyiratokban megtett érdemi megállapítások megalapozottsága, szakszerűsége, az ügyfelek visszajelzésének tartalma (elégedettség), a jogorvoslati eljárásban megtámadott döntések száma, illetve azok eredménye.

Az alapképzés megszerzését követően **fontos**

- az önképzés,
- továbbképzéseken, szakmai tanfolyamokon való részvétel,

- az azonos szakterületen **dogozók közötti konzultáció** megteremtése.

Az **önképzés** elsősorban az egyén szakmai érdeklődésétől, szorgalmától és igényességétől függ, attól, hogy mennyire fogékony az új ismertek megszerzésére, illetve mennyire érzi fontosnak az ismertek elmélyítését. Tudjuk, hogy erre az esetek többségében csak akkor kerül sor, ha az élet rákényszeríti az embert. Nagy jelentősége van a betanításnak, amelyet tervszerűen és fokozatosan indokolt végezni és folyamatosan gondoskodni kell a megszerzett ismeretek számonkéréséről.

A tűzmelegelőzési szakterületen dolgozók **rendszeres szakmai továbbképzésére** Az OKF, valamint a megyei igazgatóságok is egyaránt nagy hangsúlyt fektetnek. Az ilyen szakági értekezleteken ismertetésre kerülnek:

- a szakfelügyeleti ellenőrzések tapasztalatai,
- a helyes eljárási gyakorlatok,
- tipikus hibák,

megvitatásra kerülnek:

- egyes eljárási problémák,
- jogszabályok alkalmazásából fakadó tapasztaltok,
- tüzesetek, tudományos kutatások eredményei, értelmezésre szoruló kérdések.

Egy-egy szakkérdés külső előadók bevonásával kerül meg tárgyalásra. Az ilyen jellegű értekezleteken történő **személyes konzultációk** is segítik a munkavégzés hatékonyságát. Rendszeresek a helyszíni bejárások; a termékismertető a különböző tűzoltó technikai eszközökről, építési termékekről.

Természetesen mindig lesznek olyan területek – példaként említeném a tűzvizsgálatai, szakhatósági tevékenységet – ahol az alaposabb szakmai ismeretek megszerzése érdekében a képzésre – más területekhez képest - még fokozottabb figyelmet kell fordítani. **Nélkülözhetetlen a jogszabályok változásainak figyelemmel kísérése**, ami különösen a nagyobb terjedelmű, hosszabb ideje hatályban levő szabályozók új szabályozással történő felváltása esetén okozhat nehézséget.

Ezzel összefüggésben ismét hangsúlyozom *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályiról szóló 2004. évi CXL. Törvény* (Ket.) által bevezetett új eljárási szabályok megismerésének, gyakorlatba történő átültetésének szükségességét.

Ez nem kis feladat, hiszen a korábbi *az államigazgatási eljárás általános szabályiról szóló 1957. évi IV. törvény* (Áe.) majdnem 50 évig volt hatályban. Az új rendelkezések megismerése elengedhetetlen, ha valóban magas színvonalú szakmai munkát kívánunk végezni.

A gyakorlati munka hatékonyságát befolyásoló **egyéb tényezők** között fontosnak tartom megemlíteni

- **a tervszerűséget**: egy jól megtervezett heti munkafolyamatot felboríthat egy soron kívüli vagy váratlan feladat, amely miatt az ügyiratok, szemlék, ellenőrzések csúszhatnak és a feladatok torlódhatnak.
- az emberi kapcsolatokat (szükség esetén legyen kitől kérdezni): a szakterületen dolgozók közötti **személyes kapcsolatok** lehetőséget biztosítanak arra, hogy egy **konkrét ügyben konzultáljanak vagy véleményt kérjenek egymástól.**

Ezt **nemcsak egy adott közigazgatási szerven belül** (pl: OKF), hanem **az egyes szervezeti egységek** (pl: OKF-megyei igazgatóságok, HÖTök) **között is fontosnak tartom**. AZ OKF, annak Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezete és a megyei igazgatóságok között kialakult és jól működik a vezetői fórumrendszer, amely része a megelőzési tevékenységgel összefüggő kérdéseknek. Munkánkról havonta - az igazgatói értekezlethez kapcsolódóan – tájékoztatom az igazgatóságokat. Az anyagokhoz kapcsolódó észrevételek megtételére az igazgatóságoknak – természetesen – lehetőségük van. Tevékenységünkről az ugyancsak havonta megjelenő szakmai tájékoztatóban is beszámolunk, gyakran egy-egy téma részletesen is kidolgozásra kerül.

Az IP/KÜIR rendszer széles körben felöleli a katasztrófavédelemben, veszélyhelyzet-kezelésben érintett szervezeteket. Ehhez olyan kommunikációs eszköztárat és infrastruktúrát alakítottunk ki, amely segíti az egymás közötti információk gyors elektronikus cseréjét, a csoportmunkát.

A 2007-es adatbázisok vizsgálata során fény derült a rendszer hiányosságaira, amelyek jórészt a nem megfelelő feltöltések következményei (10000-es nagyságrendű eltérés volt tapasztalható a valós és rögzített vonulások között). A jelzett problémák többsége az oktatás, és a kiadott kezelési utasítás ismeretének hiányára vezethető vissza, amelyek rendszeres oktatások szervezésével kiküszöbölhetőek lennének.

A feltárt hiányosságok megszüntetése és a problémák orvoslása érdekében mielőbbi munkaértekezlet összehívását kezdeményeztem. A rendszer megfelelő alkalmazása és fejlesztése alapvető jelentőségű, hogy ne csak adminisztrációs kötelezettséget jelentsen, hanem valóban munkánk megkönnyítését.

A **normaalkotási feladatokba** a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok rendszeresen bevonásba kerülnek: akár oly módon, hogy a felállításra kerülő bizottságba delegálják tagjaikat (pl: életvédelmi létesítmények, OTSZ), akár úgy, hogy a jogszabály előkészítőjével közlik a témával kapcsolatos javaslatait (pl: OKSZ, pirotechnika), vagy a tervezetek véleményezésekor fejtik ki álláspontjukat.

Csak a magas színvonalú és alapos munkavégzés során lehet érvényesíteni a **Ket. alapelvei** között rögzített **törvényesség követelményét**, amelyet a hatóságoknak eljárásuk lefolytatása, feladataik ellátása során érvényre kell juttatniuk. A közigazgatási szervek feladata, hogy előmozdítsák a jogok érvényesülését, a kötelezettségek teljesítését, az állampolgári feyelem megszilárdulását.

A **jogszabályok rendelkezéseinek maradéktalan betartásával**, az összefüggések feltárásával kell valamennyi közigazgatási szervnek döntését meghoznia.

XI. Elvárások

A közigazgatás valamennyi dolgozójával szemben **elvárás**

- a közigazgatási reformok következetes véghezvitele,
 - a Ket. alapelveinek való maradéktalan megfelelés
 - a nagyobb teljesítmény, ezáltal a magasabb határfok elérése,
 - a szolgáltatások változó igényekhez történő igazítása,
 - az állampolgári elégedettség megteremtése,
- röviden az „állam szolgáltató jellegének biztosítása”.

A modern közigazgatás mind a vezetőktől, mind a munkatársaktól újfajta hozzáállást, viselkedést igényel. A **szociális kompetencia** egyre nagyobb hangsúlyt kap, miközben változatlanul fontos marad a magas színvonalú szakmai munka is.

Követelmény, hogy tevékenységünket olyan **egységes szakmai és minőségirányítási rendszer** működtetésével végezzük, amely állandóan javuló, mérhető minőségi paraméterek alapján, magas szinten garantálja az ügyfelek, partnerek számára a társadalmilag elvárható biztonságot, megbízhatóságot a szakma valamennyi területén (megelőzés, védekezés, helyreállítás, újjáépítés stb.).

Bízom benne, hogy sikerült bemutatnom a hatósági és megelőzési szakterületen dolgozók hatékony munkavégzéséhez szükséges **szerteágazó ismeretanyagot**, a főbb követelményeket, elvárásokat, illetve az ismeretek fokozatos, egymásra épülő megszerzésének szükségességét. Véleményem szerint mindez nélkülözhetetlen ahhoz, ha valóban jó, az újdonságokat szem előtt tartó, felkészült szakemberként akarunk dolgozni, tudásunkat a következő generációknak át kívánjuk adni.

Dr Hoffmann Imre t. ddtb., főigazgató-helyettes
Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Budapest